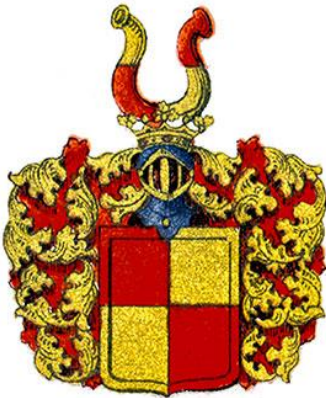

Tott nr 26

Adliga ätten Tott nr 26 †

Natural. 1664, introd. s. å. Utdöd 1702-04-18. Natural. och adopt. 1756. Introd. s. å. Ättens sist levande medlem upphöjd i friherrlig och grevlig värdighet (Thott).

Släkten Tott (Thott) är Skånes äldsta och mest ansedda adelssläkt, av vilken flera grenar efter svenska riddarhusets instiftande och Skånes förening med Sverige introducerats därstädes. Dess äldste med säkerhet kände stamfader var Tord Aagesen Thott, som beseglade brev 1288 och uppgives varit en ättling av den Tord Thott, som grundade Rosö (Bosjö) kloster i senare hälften av 1100-talet. Han kallades vid sin död Thord dictus Thaat och gav gods till Lunds domkyrka. Såsom hans son uppgives en Aage Torsen, gift med Kirsten Kyrning, vilken hade sönerna Niels Aagesen Kyrning och Absalon Aagesen. Från den förre härstammar adliga ätten Tott, samt friherrliga och grevliga ätterna Thott. Den senares sonson Axel Pedersen blev ryktbar i Nordens historia genom sina nio söner, Axelssönerna, vilka spelade en mycket betydande politisk roll i Sveriges historia under senare hälften av 1400-talet. Av dessa var Ivar Axelsson, svenskt och danskt riksråd, pantinnehavare av Gotland och en tid medregent åt sin svärfader, konung Karl Knutsson, den mest framstående samt brodern Erik Axelsson två särskilda gånger svensk riksföreståndare. Från en annan av bröderna, danska riksrådet Åke Axelsson, härstamma genom dennes söner Erik och Claes adliga ätten Tott af Skedebo, och grevliga ätten Tott. Den danska ätten utdog 1785 med geheimerådet och statsministern Otto Thott, 1767 upphöjd till dansk läns greve, känd för sina dyrbara samlingar av tavlor, mynt och böcker (hans bibliotek, omfattande 120,000 band, var på sin tid det största enskilda i hela Europa).

Litteratur: Danmarks Adels Aarbog 1900. A. Skoglund, De yngre Axelssönernas förbindelser med Sverige 1441–1487 (1903).

TAB 1

Niels Aagesen Kyrning, till Löddeköping och Vessige i Årstads härad Hallands län. Var riddare 1336. Upplät gods till sin svåger Jens Benedictsens 1344. Beseglade brev med Tottska vapnet 1348. Död 1354-07-28. Gift 1:o med Edla, död före 1342-03-25. Gift 2:o med Kirsten.

Barn:

Aage Nielsen. Nämnes tillsammans med fadern 1350 som arvinge efter fru Ingeborg af Hammellose. Gift sannolikt med en dotter till riddaren Stig Pedersen Krognos.

Barn:

Stig Aagesen, till Näs (nu Trollenäs) i likanämnd socken, Malmöhus län. Beseglade brev 1386. Var riddare 1390-08-23. Var 1395 hövudsman på Hälsingborg. Beseglade förlikningen på Lindholm s. å. och kungavalet i Kalmar 1397, då

han var hövudsman på Skanör och Falsterbo. Beseglade 1398 förlikningen med tyska ordens herrmästare och 1401 konung Eriks Stadfästelse av drottning Margaretas testamente. Var närvarande i Hälsingborg 1405 vid förlikningen om Jens Jensens (Brok) dråp. Gav gods i Bare härad till Lunds domkyrka som själagift för sig och sin hustru. Levde 1412-01-26 men var död 1417-03-29. Gift med Ingeborg Andersdotter (Panter), död före mannen.

Barn:

Anders Stigson, till Näs. Nämnes 1434. Deltog i domen över herr Ivar Axelsson 1468. Nämnes vid kungahyllningen 1487. Innehade Grimmelstrups län på livstid. Död 1496 och begravnen i Näs kyrka. Gift 1:o med Karin Jakobsdotter, dotter av riddaren Jakob Jonsson (Rosensparre). Gift 2:o med Ellen Torkildsdotter, dotter av Torkild Brahe och hans 2:a fru Magdalena Jonsdotter (av svensk släkt med Forstenavapnet).

Barn:

1. Otto Andersson, till Näs. Pantinnehavare av Karleby och Grimmelstrups län. Levde ännu 1528. Gift med Karin Tagesdotter, dotter av Tage Hollunger till Dybeck.

Barn:

Tage Ottosson Tott, till Näs, Eriksholm (nu Trolleholm) i Torrlösa socken och Sireköpinge i likanämnd socken alla i Malmöhus län. Nämnes första gången 1533. Låg 1535 och 1539 i borgläger. Byggde Eriksholm 1538. Deltog i fälttåget med anledning av Dackefejden 1542. Riksråd. Förde jämte Peder Skram befallningen i Skåne 1546. Sändebud till mötet med svenskarna i Varberg 1547. Ståthållare på Landskrona 1547–1548. Sändebud till gränsmötet i Älvsborg 1554. Ståthållare på Älvsborg 1555. Riddare vid kröningen 1559. Död 1562-09-08 på Eriksholm och begravnen s. å. 27/9 i Näs kyrka. Gift med Elsa Holgersdotter, död 1573-06-08 Häckeberga, dotter av riddaren och riksrådet Holger Ulfstand och hans 2:a fru Helle Hak.

Barn:

Otto Tott, till Näs och Eriksholm. Född 1543. Innehade efter moderns död Rörums län samt från 1587 Äsphults län. Död 1588-03-23 och begravnen s. å. 5/5 i Torrlösa kyrka. Gift 1579 med Sofia Brahe i hennes 1:a gifte (gift 2:o 1602-03-21 med Erik Lange till Engelholm, död 1613), född 1556, död 1643 och begravnen i Torrlösa kyrka, dotter av danska riksrådet Otto Brahe och Beata Bille.

Barn:

Tage Tott, till Näs och Eriksholm. Född 1580-05-27 på Eriksholm. Kom till hovet 1591. Studerade i Heidelberg 1600, i Strassburg 1601 samt därefter i Basel, Genève, Lyon, Paris och Orléans samt bereste Frankrike, Nederländerna, England och Skottland och hemkom 1603. Hovjunkare 1604–1606. Länsherre på Laholm 1608–1612. Deltog i kriget mot Sverige 1611–1612 och var en sändebuden till gränsmötet i Knäröd 1612. Länsherre i Landskrona 1612–1619. Ryttnästare vid skånska adelsfanerementet 1619. Länsherre på Sölvesborg 1619–1632. Riksråd 1624. Följde konungen till Tyskland s. å. och 1625. Sändebud till Sverige 1627. Generallandskommisarie 1628–1646. Länsherre på Malmöhus 1632–1651. Sändebud till konung Gustaf II Adolf i Frankfurt 1632. Riddare 1633. Sändebud till Sverige 1635 och till Lübeck 1638. Förde jämte Christoffer Ulfeldt överbefälet i Skåne under kriget 1643–1644. Länsherre på Börninge kloster och Lindholm 1651. Död 1658-02-14 Börningekloster och begravnen s. å. 3/4 i Malmö. Han var en av Danmarks rikaste män och ägde. förutom Näs och Eriksholm, Värpinge (nu Trolleberg) i Flackarps socken, Skabersjö i likanämnd socken, Stora Herrestad i likanämnd socken och Bjäresjöholm i Bjäresjö socken samt Barsebäck i likanämnd socken alla i Malmöhus län. Gift 1:o 1606-10-26 i Köpenhamn med kammarjungfrun hos drottningen Hedvig Rantzau, född 1589-11-29 på Rantzauholm, död 1611-08-22 och begravnen s. å. 5/9 i Torrlösa kyrka Malmöhus län, dotter av riksrådet Breide Rantzau och Sofia Rosenkrantz. Gift 2:o 1615-10-15 på Malmö rådhus med Kerstin Urup, född 1594-06-05 på Ovesholm, död 1620-03-05 på Sölvesborgs slott och begravnen i Torrlösa kyrka, dotter av Ove Urup till Ovesholm och Kerstin Kaas. Gift 3:o 1623-06-22 i Köpenhamn med Carin Gyldenstjerne, född 1605, död 1628-11-13 på Eriksholm och begravnen s. å. 28/11 i Lund, men sedan nedsatt i Tottska gravkoret i Torrlösa kyrka, dotter av ryttnästaren Knut Gyldenstjerne och Öllegård Huitfeldt. Gift 4:o 1633-08-17 på Bjärsgård med Jutta Gyldenstjerne, född 1613-08-29, död 1650-11-26 och begravnen s. å. 14/12 i Köpenhamn, men sedan nedsatt i Tottska gravkoret i Torrlösa kyrka, dotter av landsdomaren i Skåne Laxmand Gyldenstjerne och Margareta Friis.

Barn:

1. Otto Tott, född 1607. Riksråd. Död 1656. Se Tab. 2.

3. Ove Tott, född 1626. Överste. Död 1666. Se Tab. 3

TAB 2

Otto Tott (son av Tage Tott, Tab. 1), till Näs, Eriksholm och Värpinge samt Snogeholm i Sövde socken och Rydsgård i Balkåkra socken alla i Malmöhus län m. m. Född 1607-11-21 på Eriksholm. Kom till hovet 1617. Student i Leyden 1622, i Sorö skola 1623–1626. Reste till Frankrike 1627. Student i Bourges, deltog i la Rochelles belägring och hemkom 1630. Hovjunkare 1631. Kammarjunkare 1632–1634. Länsherre på Bohus 1634–1640, på Tranekjær 1640–1642 och på Sölvesborg 1642–1646. Landskommissarie i Skåne 1649. Länsherre på Malmöhus 1651–1656. Riksråd 1655. Död 1656-09-10 på Malmöhus och begravnen s. å. 2/10 i Malmö. Gift 1:o 1634-10-25 på Köpenhamns slott med sin 2:a styvmoders syster Jutta Gyldenstjerne, född 1617-02-17, död 1640-08-29, dotter av ryttmästaren Knut Gyldenstjerne och Öllegård Huitfeldt. Gift 2:o 1642-05-14 i Malmö med Dorotea Rosenkrantz, född 1613, levde 1666, dotter av riksrådet Holger Rosenkrantz och Sofia Brahe.

Barn:

Knut Tott, natural. Tott, till Näs, som han bortbytte 1682, Barsebäck, som han sålde 1681, och Knutstorp i Kågeröds socken, Malmöhus län. Född 1639-12-21 på Näs. I Sorö skola 1654–1657. Student i Heidelberg 1658. Utrikes resor först till Holland, där han blev student i Leyden 1661, sedan till England, Frankrike, Schweiz och Tyskland. Natural. svensk adelsman och introd. 1664 under nr 26 i gamla riddareklassen. Jämte sina bröder fången av danskarna 1676 och förd till Danmark och gick i dansk tjänst, varför han av svenska regeringen dömdes från liv, ära och gods. Dansk amtman i Landskrona 1678. Återfick efter fredsslutet sina ödelagda gods, men försålde dem efter hand och trädde i dansk tjänst som kommerseråd. Etatsråd 1680. Geheimeråd 1682. Deputerad i generalkommissariatet för lands- och sjöstaten 1683. RDDO (vit riddare) 1684. Preses i rikskommissariatet 1699. Deputerad för finanserna och medlem av konseljen 1700. Förste deputerad 1701. Död 1702-04-08 i Köpenhamn och begravnen i Veilö kyrka. Han slöt själv sin ättegren. Gift 1:o 1665-10-08 i Odense med Sofia Brahe, född 1648-11-20 på Knutstorp, död 1671-04-03 i Köpenhamn, dotter av översten Sten Brahe och Sofia Rosenkrantz. Gift 2:o 1682-06-02 på Gamla Kjögegård med Birgitte Skeel i hennes 3:e gifte (gift 1:o 1660-08-05 i Köpenhamn med vice presidenten Christian Barnekow, natural. Barnekow, i hans 2:a gifte, född 1626, död 1666. Gift 2:o 1669-09-29 med geheimerådet och vice kanslern greve Christoffer Parsberg till Torbernfeld, född 1632-12-17, död 1671-08-24), född 1638-12-23, död 1699-11-07 i Köpenhamn, bisatt 1700-03-03 i Nikolai kyrka därst. och begravnen i Vittskövle kyrka, dotter av riksrådet Christen Albretsson Skeel och hans 1:a fru Birgitte Corfitzdotter Rud. Gift 3:o 1701-10-14 med friherrinnan Ursula Maria Putbus i hennes 1:a gifte (gift 2:o 1708-08-14 på Putbus med geheimerådet och överamtspresidenten i Nederlausitz riksgreve Anshelm Promnitz i hans 2:a gifte, född 1673-05-03, död 1726-06-18 på slottet Pforten i Nederlausitz), född 1668, död 1734 i Stralsund, dotter av danska kammarherren och friherren Mauritz Putbus och Margareta Juul.

Barn:

1. En dödfödd dotter 1666-08-08 på Näs.

1. Jutta Dorotea, född 1668-01-27 på Näs, död 1717-11-14. Gift 1687-02-08 med geheimerådet och stiftsamtmannen Markus Gøye i hans 2:a gifte (gift 1:o 1676 med Elisabet Maria Tampion, född 1655-03-25, död 1686-05-15), född 1635-11-21, död 1698-04-28 i Köpenhamn.

1. Sofia, född tvilling 1669-07-20, på Näs, död ogift 1728-12-00

1. Anna Hedvig, född tvilling 1669-07-20 på Näs, död 1741-06-23. Gift 1686 med etatsrådet och landsdomaren Jörgen Brahe, född 1662-01-26 på Vedholm, död 1716-01-17.

1. En dödfödd dotter 1670-04-01 i Köpenhamn.

TAB 3

Ove Tott (son av Tage Tott, Tab. 1), till Bjäresjöholm i Bjäresjö socken, Skabersjö i likanämnd socken, Barsebäck i likanämnd socken, som han sålde till sin brorson Knut, Stora Markie i Anderslövs socken och Snogeholm i Sövde socken alla i Malmöhus län samt Urup (nu Ugerup) i Köpinge socken, Kristianstads län. Född 1626-02-07. Gick i Sorö skola. Student i Orléans 1644. Var 1657, överstelöjtnant vid ett värvat ryttiregemente och överste 1658. Var själen

i resningen i Malmö s. å., men råkade i svensk fångenskap. Utväxlad 1659-05-00. Överste för Sjöllands och Lollands rytteriregemente s. å. Kommendör för Güldenløwes regemente 1660. Död 1666-09-25. Gift 1653-05-22 i Vor Frue Kirke i Köpenhamn med Margareta Rantzau i hennes 1:a gifte (gift 2:o med stiftsbefallningsmannen över Aalborgs stift, geheimerådet Enevold Parsberg, född omkr. 1640, död 1680-12-04), född 1633, död 1698 på Skabersjö och begravnen s. å. 29/7, dotter av översten Fredrik Rantzau och hans 2:a fru Ida Skeel.

Barn:

Fredrik Tott, till Skabersjö samt Eskilstrup i Ringsteds härad på Seland. Döpt 1655-10-19 i Kjöge. Var 1676 kornett vid 1. sjöllandska rytteriregementet. Kornett vid hästgardet 1677. Löjtnant vid sjöllandska rytteriregementet 1678. Avsked 1680. Kapten i holsteinsk tjänst, sedan vid Aderkas' regemente. Avsked 1690. Död 1705. Gift med Hedvig Sofia Sehested, begravnen 1727-01-30, dotter av ryttmästaren Axel Sehested och Öllegård Ottosdotter Tott.

Barn:

Otto Tott, natural. och adopt. Tott, till Skabersjö. Född 1696-02-28. Gick i svensk tjänst som volontär vid skånska stånddragonregementet 1717. Sergeant därst. Kornett 1718-03-06. Exspektant vid södra skånska kavalleriregementet 1729. Avsked med ryttmästares karaktär 1732-08-28. Natural. svensk adelsman och introd. 1756 på sin faders kusin Knut Totts nummer, nr 26. Död 1758-06-28 och begravnen s. å. 11/7 i Skabersjö kyrka. Gift 1:o 1733 med Christina Kaas, född 1701, död. 1752-11-14 på Skabersjö och begravnen s. å. 28/11 i Skabersjö kyrka, dotter av löjtnanten Fredrik Kaas och Sofia Trolle. Gift 2:o 1755-06-24 på Sinclairsholm i Gumlösa socken, Kristianstads län med Vendla Margareta Skytte af Sätra i hennes 1:a gifte (gift 2:o 1762-02-09 med översten Rudolf Hodder Ahlberg, adlad Stiernswärd, nr 2053, född 1728, död 1793), född 1732-07-22 på Sinclairsholm, död 1804-05-18 Ängeltofta s län, dotter av majoren Håkan Skytte af Sätra, och hans 2:a fru friherrinnan Elsa Christina Kruise af Verchou.

Barn:

1. Hedvig Sofia, född 1734-03-08 på Skabersjö, liksom syskonen, död där 1736-04-25 och begravnen s. å. 27/4.

1. Fredrik, född 1735-06-20. Levde vid moderns död, då han kallas kornett, men synes varit död före 1760.

1. Hedvig, född 1736-08-22, död 1778-03-23 på Lärka i Örkelljunga socken, Kristianstads län. Gift 1759-06-29 med överstelöjtnanten friherre Carl Johan von Liewen, i hans 1:a gifte, född 1733, död 1798.

1. Sofia, född 1737-09-09, död 1785-06-07 på Blågård i Östra Ljungby socken, Kristianstads län. Gift 1760-05-20 med sin systems svåger, kaptenen friherre Gustaf Vilhelm von Liewen, född 1726, död 1806.

1. Tage, friherre och greve Thott, född 1739. En av rikets herrar. Död 1824. Se friherrliga och grevliga ätterna Thott, Tab. 1.

1. Dorotea, född tvilling 1739-10-24, död 1807-12-11 på Ängeltofta. Gift 1758-07-12 på Skabersjö med kaptenen friherre Nils Posse af Säby, född 1733, död 1786.

1. Charlotta, född 1741-04-22 död 1750-05-04 och begravnen s. å. 17/5.

1. Öllegård, född 1742-07-18, död ogift 1766.

Källor

Gustaf Elgenstierna, Den introducerade svenska adelns ättartavlor. 1925-36.